

საქართველოს კომუნისტური პარტია

ეროვნული სახელმწიფოს მთავარი საფუძვლები

ეროვნული მთლიანობა.

წინა წერილში ჩვენ ვსთქვით, რომ თუ ჩამორჩენილმა რუსეთმა ვერ ჰპოვა თავის თავში საკმაო ძალა ბოლშევიკური კატასტროფის თავიდან ასაცილებლად, კულტურისანი ევროპა წინ აღუდგა კარზედ მომდგარ საფრთხეს და უკუაგდო იგი საზოგადოებრივი ცხოვრების ორგანიზაციის ახალი პრინციპის წამოყენებით.

ამ ახალი პრინციპის აღმსარებელმა ნაციონალ-სოციალიზმმა და ფაშიზმმა შეიმუშავეს თანამედროვე ცხოვრებასთან და მის პირობებთან შეგუებული მძლავრი მსოფლმხედველობა და დაამკვიდრეს ეროვნული სახელმწიფო, რომლითაც დაიწყო ახალი ხანა საზოგადოების განვითარებისა.

ეროვნული სახელმწიფოს ახალი პრინციპი უაპროფს დემოკრატიულ და მარქსისტულ სახელმწიფოთა სისტემას, რომელიც დამყარებულია განსაზღვრულ უძრავ პრინციპებზე და ლაშობს ყველა ერებს თანაბრობის მის მიერ ერთხელ და სამუდამოდ აღიარებული და შექმნილი წესწყობილება. დემოკრატიული და მარქსისტული დოგმის რწმენით ერი უნდა შეეგუოს რეჟიმს და არა ეს უკანასკნელი ერს და მისი ცხოვრების პირობებს.

ეროვნული სახელმწიფო კი ეგუება ყოველი ერის განსაკუთრებულ ხასიათს, მისი ცხოვრების განვითარების დონეს, ისტორიულ პირობებს და მათთან შეფარდებით ახორციელებს თავის იდეებს.

მას აქვს მხოლოდ რამოდენიმე ძირითადი და საერთო პრინციპი, აუცილებელი ყველა განათლებულ საზოგადოებისათვის, რომელთა შორის მთავარია:

ეროვნული მთლიანობა და ეროვნული ინტერესის უზენაესობა.

ერთა დაცემის პროცესი იწყება მით, რომ ხალხი საერთო ინტერესების გარშემო არ იკრიბება, კერძო ინტერესების ნიადაგზე გადაჯგუფდება და დაიყოფა ხოლმე.

დემოკრატიზმი და მისი პირმო შეილი მარქსიზმი სწორედ ამ ეროვნულ ძალთა დაყოფას ემსახურებიან. მათ წინააღმდეგ სწარმოებს მუდმივი ბრძოლა კერძო და ჯგუფურ ინტერესთა შორის და საერთო ეროვნული ინტერესი, ეროვნული მიზანი არ არის გამოკვეთილი და სახელმწიფოს ზრუნვის საგნად დასახული. ხშირად კლასთა ბრძოლა უკიდურეს წერტილს ახწევს, რაც იწვევს სახელმწიფოსა და მისი ცივილიზაციის ნგრევას და დაღუპვას. ამის მაგალითები მრავალია ისტორიაში.

თანამედროვე ეროვნული სახელმწიფო არ უარყოფს კლასთა არსებობას და კლასობრივ ინტერესთა სხვადასხვაობა მას საფუძვლით ნორმალურ მოვლენად მიაჩნია. ყოველ ინდივიდს, აგრეთვე ყოველ სოციალურ კლასს თვისი საკუთარი ინტერესები გააჩნია. მათი განსაკუთრებული მდგომარეობის მიხედვით. მაგრამ ინტერესებზე ასეთი გადარჩევა სრულიადაც არ ნიშნავს ეროვნული საერთო ინტერესების არ არსებობას.

ბოლშევიკების დამსხვრეული ტანკები ვორონეჟში.

ბობას. პირიქით, ყოველი ინდივიდის, ყოველი კლასის ინტერესი ერის საერთო წარმატებას თხოულობს. თითოეული მათგანი საზოგადოებაში განსაზღვრულ სოციალურ ფუნქციას ასრულებს, რომელთა შეთანხმებული მოქმედებისაგან დამოკიდებულია ერის სიცოცხლე და კეთილდღეობა, ისე როგორც ცოცხალი ორგანიზმის არსებობა დამოკიდებულია მის შემადგენელ ორგანოთა ნორმალური მუშაობისაგან.

ერის გარეშე არ არსებობს არც ერთი კლასის ინტერესი. მით რომ ამერიკელი მუშა ფუფუნებაში ცხოვრობს, ქართველ მუშას არაფერი ემატება და ასევე ითქმის სხვა კლასების შესახებაც.

ეროვნული სახელმწიფო უარყოფს კლასთა ბრძოლის ისტორიულ აუცილებლობას, რომელიც განსაზღვრული ეპოქის დაცემის დამახასიათებელია და რომელიც იმ ერის წიაღში იჩენს ხოლ-

მე თავს, სადაც ეროვნული მთლიანობა დარღვეულია და ერი უფსკრული-საკენ მიეჭანება.

ეროვნული ცხოვრების ნორმალური მსვლელობა და ცივილიზაციის განვითარება საჭიროებს კლასთა სოლიდარულ თანამშრომლობას, დამყარებულს სამართლიანობის ნიადაგზე, რასაც ახორციელებს ფაშიზმისა და ნაციონალ-სოციალიზმის მიერ დაფუძნებული ეროვნული სახელმწიფო.

ეროვნული სახელმწიფო ჰქმნის ისეთ ორგანიზაციას, რომლის საშუალებით საფუძვლით და თანაბრად დაცულია ერის შემადგენელ ყველა ნაწილთა ინტერესები. მას ფესვები აქვს გადგუ-

ბოლშევიზმის ბრძოლა ერისა და მისი კულტურის წინააღმდეგ

მარქსიზმი როგორც საზოგადოებრივი მოძღვრება და მოქმედება. (გაგრძელება)

მარქსი და ენგელსი „კომუნისტურ მანიფესტში“ 1848 წლის ამბობდნენ: ევროპას მოველინა საშინელი აჩრდილი კომუნისმისაო.

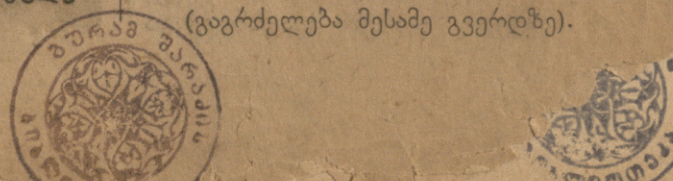
და მართლაც მაშინ მოვლინებულ აჩრდილი კომუნისმისა უსაშინელეს იყო კომუნისმის იმ აჩრდილთა, რომელნიც წინადაც აღმართულან ხოლ კულტურული კაცობრიობის საზოგადოებათა წიაღში.

უსაშინელესი იყო ეს ახალი აჩრდილი კომუნისმისა, რათვანაც იქმნებოდა იდეოლოგია კომუნისმისა. კომუნისმი ანუ კოლექტივიზმი ანუ სოციალიზმი იქმნებოდა მოძღვრებად, სისტემად იდეათა, და განსაზღვრული გზით, განსაზღვრული მეთოდებით იწყებდა ამ იდეათა განხორციელებას.

მისი მარქსისტული სოციალიზმის წინა-მორბენი იყვნენ სხვა ფორმირეოლოგიური და არა რევიოლოციური სოციალიზმისა, მაგრამ არც ერთს ამ სოციალიზმთაგანს არა ჰქონდა ისეთი ჩამოსხმული სისტემა მოძღვრებისა და მოქმედებისა, როგორც ჰქონდა მარქსიზმს. მარქსიზმმა თავის წინამორბედ „სოციალიზმებს“ საერთო სხელი „უტოპიური სოციალიზმისა“ დაეწინაურა, თვით კი გამოვიდა ვითარცა „აქტიური“ და რაოდენდაც სისტემატურად აღწევდა იგი თეორიულად, ისინად მრავლდებოდა რიცხვი მის მრავალთა, იზრდებოდა მებრძოლთა დრობა მისი და ირავმებოდა პოპულარად და რევიოლოციურად. ითვლებოდა მალე 1848 წლის აჩრდილი კომუნისმისა ხორცშესხმულ უფროდ რთხედ გადიქვა ევროპის წელს დაარსდა პირველი ნაციონალი ლონდონში და გან ბრძოლა ერისა, მისი ბელ სახელმწიფოთა „ოლის“ წინააღმდეგ და წყვეტილა. ინტერნაციონალიზმის მოდგენილი იყვნენ სხვა და სხვა რთულდებანი სოციალიზმისა, მაგრამ მარქსიზმმა თვისი სისტემით მათ ყველს სძლია. იგინი მცირე ჯგუფთა ხაზზედ ჩამოვიდნ და ისეთი გავლენისად ვერ მოიპოვეს, როგორც მათ პოვა მარქსიზმმა. თვით ძლიერი ანარქისტული ფრთა ინტერნაციონალიზმის მარცხდა. მან განაგრძო წმინდა რევიოლუციური მოქმედება მშრომელთა შორის, როგორც პოლიტიკური მოძღვრების უარ-ყოფელმა, მაგრამ მდესაც ანარქიზმის პრაქტიკულმა მოძღვრებამ მშრომელთა ორგანიზაციებში თვით ანარქიზმს შეაგნებია აუცილებელი საჭიროება ორგანიზაციისა ბრძოლისათვის, იგიც გარდიქვა ერთ მიმართულებად სოციალისტური მოძრაობის (გაგრძელება მესამე გვერდზე).

სიმაჰაძისა და დამსახურების ჯილდო ლეგიონერთათვის

ფურერმა დააწესა სიმაჰაძისა და დამსახურების ჯილდო აღმოსავლეთის ხალხთათვის. იგი მიეცემა ნიშნად მადლობისა და განსაკუთრებულად დამსახურებულთ აღმოსავლეთის დაკავებულ ქვეყნებში. ფურერმა მიანდო მთავარ-სარდლობას, გამოსცეს სათანადო განკარგულება ამის აღსრულებისათვის.

საზოგადო მიმოხილვა სამხედრო მოქმედებათა

აღმოსავლეთის ფრონტის სამხრეთ ნაწილში რუსების დამარცხება მათ სხვა და სხვა პოზიციებზედ ხდებდა. მაშინ როდესაც გერმანიის, იტალიის, რუმინის ჯარებმა, კრაატების ერთმა რაზმმა დონს მიახწიეს ვორონეჟსა და მიგულიანსკაიას შუა, სხვა ნაწილები მოკავშირეთა ჯართა გაემართენ სამხრეთით დონის აღმოსავლეთი ნაპირის გასწვრივ დონის ბოლოსაკენ; დონს მათ მიახწიეს როსტოვის აღმოსავლეთით. ამით მოჭრეს მათ ბოლშევიკების ჯარი სამრეწველო ბასსეინში როსტოვსა და ედროშილოვგრადს შუა. შემდეგ ხარკოვსა და ტაგანროვს შუა გერმანელებმა დაიწყეს ფრონტზედ შეტევა აღმოსავლეთის მიმართულებით იმ მიზნით, რომ მოესპოთ გარშემორტყმული ბოლშევიკების ჯარები. 17 ივლისს იქმნა აღებული რამოდენიმე დღის ბრძოლის შემდეგ ვოროშილოვგრადი და 19 ივლისს გერმანელებს ჩაუვარდათ ხელში ნახშირის რაიონი „კრასნი ლუჩი“-ი დონის მოსახვევში როსტოვს შემოერთებულ აღმოსავლეთით, ჩრდილოეთით და დასავლეთით, დონის ხიდები ქალაქიდან სამხრეთისაკენ გადასასვლელად

გზებს დონის ბოლოში, რომლებიც სავსე იყო სამხედრო ტრანსპორტებით. ნოვოროსიისკსა და კავკასიის ნავთსადგურს ფოთს, სადაც შეფარებულია ბოლშევიკების ესკადრა, რამდენიმეჯერ დაესხნენ თავს ბომბერები. დაზიანდა ერთი მძიმე კრეიკერი ბოლშევიკებისა. დონის თავში ყუმბარები დაუშინეს აეროპლანებმა საბჭოების პოზიციებს, აგრეთვე მოსკოვის მიდამოებში დღე და ღამ უშენდენ ყუმბარებს რკინის გზებს. — ფინლანდიის ზღვის ყურეში ჩაძირეს ერთი სადარაჯო გერმანისკის მიდამოებში ნავთ - სადგურს და რკინის გზებს ყუმბარებით მიაყენეს დიდი ზარალი და მტრის ფლაკის არტილერია ჩააჩუმეს. 8 ივლისიდან 20 - მდე მოსპობილ იქმნა მტრის 829 აეროპლანი, გერმანელებმა დაჰკარგეს 70. უდეტის სახელის მონადირეთა ესკადრამ 54 - მა 2500 - ჯერ გაიმარჯვა ომის დაწყებიდან. საბჭოთა რამოდენიმე აეროპლანმა ორჯერ სცადა უშედეგოდ თავს დასცემოდა აღმოსავლეთ - პრუსიას. — ინგლისში, სამხრით ნაპირზედ, გერმანიის აეროპლანებმა მოსპეს პულის ბუხტში ერთი რადიოს გადასაცემი და დაზარალებს მძიმედ ერთი ქარხანა აეროპლანთა ნაწილებისა ჩელმსვორდში ლონდონის ჩრდილოეთ - აღმოსავლეთით. სამხედრო მნიშვნელობის ადგილებს, განსაკუთრებით აეროპლანთა სადგურებს ყუმბარები დაუშინეს ბრაიტონში, ფელიქსტაუნში, ოქსფორდ - ნესსთან. 10 ივლისიდან 27-მდე ინგლისელებმა

დაჰკარგეს 189 აეროპლანი, გერმანელებმა 40. — ინგლისელების ავიაცია შედარებით სუსტი ძალებით დაეცა ოთხჯერ დამით ბრემენს, ოლდენბურგს, დუნისბურგს და მარს-ს. 20 ინგლისური აეროპლანი იქმნა ჩამოვარებული. გერმანიის წყალ - ქვეშა ნავებმა ჩაძირეს აზორის კუნძულთა ჩრდილოეთით, შუა ატლანტის ოკეანეში და შეერთებული შტატების ნაპირებზედ, აგრეთვე ლორენც - შტრომის შესართავთან 16 სავაჭრო გემი 104 000 ბრ. რ. ტონნისა, ორ გემს მოახვედრეს ტორპედო და დაზიანეს. ლამანშის არხში ჩაძირეს მსუბუქმა საზღვაო ძალებმა, რომლებიც ერთ გერმანულ კონვოის მოყვებოდნენ, ერთი ფლაკის გემი ბრიტანიის ფლოტილიისა და 5 სწრაფლმავალი ნავი. თვით იგინი უვნებლად დარჩენ. ორი სხვა ინგლისური გემი ცეცხლში გახვეს. ეგვიპტეში ინგლისელებმა ჩამოიყვანეს დიდი ნაწილები მე-9 და მე-10 არმიისა სირიიდან და ირაკიდან და მთელი კვირის განმავლობაში იგინი უტევდნენ 40 კილომეტრის სიგრძის პოზიციებს ლერძის სახელმწიფოთა ჯარებისა ზღვის პირსა და კატარის მარისის ქაობთა შუა ელ-ალამინთან, მაგრამ ვერც მრავალმა ტანკმა და ვერც ძლიერმა არტილერიამ ინგლისელებისა ვერ გაარღვია გერმანელების ფრონტი. ლერძის სახელმწიფოთა ჯარებმა წამოიყვანეს 1000 ინგლისელი ტყვედ. მოსპობილ იქმნა ან წამოვარებული 131 ინგლისური ტანკი. ლერძის სახელმწიფოთა აეროპლანები დაეცენ მტრის აეროპლანების სადგურებს ალექსანდრია-სთან; მათ ყუმბარები დაუშინეს კუნძულ მალტას მრავალჯერ. ბრძოლებში ჩამოვარდნის 50 ინგლისური აეროპლანი.

მტერი ლაპარაკობს:

ამერიკული გაზეთი „ნიუს-ვიკი“: „ჩრდილოეთ აფრიკაში ბრძოლებმა ინგლისელებს და ამერიკელებს კვლავ დაანახვეს ის ფაქტი, რომ ომს თავები იგებენ და გერმანელებს სწორედ ჰყავსთ. ასეთი სამხედრო თავები. ამასთანავე ღენერალ - ფელდმარშალი რომმელი გარდიქა „უკომპეტენტურეს მხედრად“ თვისი დროისა.“

„ნიუ-იორკ დეილი ნიუს“ ამბობს: „ვერც ჩრჩილმა და ვერც რუზველტმა ვერ დაამტკიცა ვერავითარი სტრატეგიული ან ტაქტიკური გენია. პირიქით, წარსულ მსოფლიო ომში აჩვენა ჩრჩილმა, რომ მას არა აქვს სტრატეგის თვისებანი“.

დამახასიათებელია ხალხის გუნებისა ინგლისში გაზეთი „პიპლ“-ის შემდეგი სიტყვები: „მოკლე ხნის წინად სიტყვა „გამარჯვება 1942 წელში“ საბჭოთა კავშირშია და აგრეთვე ინგლისშიც აღტაცებას იწვევდა, ახლა კი საქმე სხვანაირად არის. ასე სჩანს, თითქოს მთავრობას არა სურს საზოგადოებას უთხრას, თუ როგორ სერიოზულია ახლანდელი მდგომარეობა.“

საინტერესოა „ბანკოკ ტაიმს“-ის აზრი: ინგლისი განიცდის ახლა მთელ მის ისტორიაში უდიდეს კრზისს. დიდი ზარალი ზღვაზედ, ცუდი იმედი ხმელეთის ფრონტებზედ და დიდი გაჭირვებუ-

ცუდი გზები, რომელზედაც ფეხოსანმა ჯარმა უნდა გაიაროს.

ლი მდგომარეობა ინდოეთში უზარმაზარი ზომისანი ხდებიან.

„ტაიმს“-ი ფიქრობს: „ინგლისისა და ამერიკის ჩაძირულ გემთა რიცხვი უკანასკნელ კვირაში არ არის შედეგი ერთი რომელიმე ცუდი კვირისა, არამედ იგი წარმოადგენს უმალეს ხარისხს საქმის თავისთავად კატასტროფული მდგომარეობისა“-ო-

პრესის აზრი აღმოსავლეთის ფრონტზედ მდგომარეობის შესახებ: „დეილი მირორ“-ი სწერს: გერმანული ტანკების ფორმაციები აღმოსავლეთის ფრონტზედ უფრო და უფრო ღრმად იჭრებიან წითელ არმიის სამხედრო მასალის დაუშრეტელი მარაგით-ო.

„წითელი ვარსკვლავი“, რუსული სამხედრო გაზეთი, აღიარებს: „გერმანელების მოწოლის ძალა უკანასკნელი 24 საათის განმავლობაში არ შენელებულა. საშიშია, რომ საბჭოთა მდგომარეობა გერმანელთა სტრატეგიის გამო ძლიერ გაუარესდეს“.

„დეილი ტელეგრაფ“-ი აცხადებს: „რუსებს. არავითარი იმედი არ უნდა ჰქონდესთ, რომ მათ შეუჩერებელი უკანდახვევის დროს სადმე ფენი მოივიდონ“.

„დეილი მელ“-ი აღნიშნავს: „ბრძოლები დონზედ დახასიათდება საბჭოთა უკან-დახვევით. საბჭოებს თითქმის აღარ შეუძლიათ თავი გადირჩინონ გერმანული ბომბერებისაგან“.

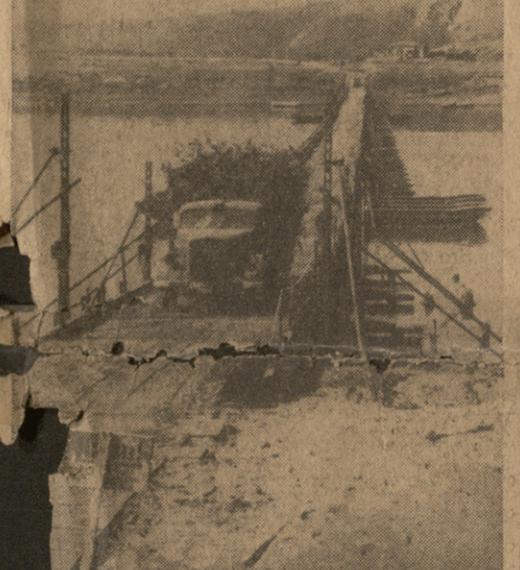
მადლობა გერმანიის წყალქვეშა ნავებს

გერმანიის სამხედრო ფლოტის უფროსმა დიდმა აღმირალმა რედერმა შემდეგი შინაარსის ტელეგრამა გაუგზავნა წყალ-ქვეშა ნავთა მთავარ კომანდირს აღმირალ დონის: „უკვე ნახევარი წელიწადია რაც ჩვენი წყალ-ქვეშა ნავები ებრძვიან ამერიკის ნაპირებზედ მტრის ნავოსნობას. ამ დროის განმავლობაში ყველა ფრონტებზედ ჩაძირა

სულ 616 გემი მტრისა 3 348 200 ბრ. რ. ტონნისა, ამათგან მარტო ამერიკის წყლებში 467 გემი 2 917 600 ბრ. რ. ტონნისა. მოხარული და მოამაყე ამ მიწვევებით გიცხადებთ თქვენ, ნავთა კომენდანტებს და გმირ მეზღვაურთ ჩემ მადლობას თქვენი დაუღალავი ბრძოლისათვის და თქვენ გამარჯვებათათვის!“

ასე დაეცა ვორონეჟი.

დონი.

რუსულ იქმნა. როსტოვის აღმოსავლეთით გერმანელები გავიდნენ დონის პირებზედ ფართე ფრონტით. მილდრო - კამენსკაიიდან მიდის გერმანული ერთი არმია სამხრეთ - აღმოსავლეთ მიმართულებით დონის მოსახვევსტალინგრადისაკენ. მან მიახწია ქმის უწინააღმდეგობოდ ადგილს, რომელიც 80 კილომეტრით არის დაშორებული კაჩალინსკაიას. მარიუპოლის სუსტი შემოტევები მტრისა უკუბრუნინის ჯარის ნაწილებმა. იქ ხმელეთზედ გადმოსვლა უნ-

ბრუნეთთან უშედეგოდ გათავდა შემოტევა მტრისა, რომელიც მთელი იყო გერმანელების პოზიციებისა და აღმდეგ ქალაქის ჩრდილო-დასავლეთ ნაპირს გამარგრეს ხიდის თავისა. ამ ბრძოლებში მღვივებმა დაჰკარგეს 100 - ზე მეტ ტანკი.

შუა ნაწილში ფრონტისა გერმანელებმა განაგრძეს პარტიზანების წინააღმდეგ მოქმედება და მოსპეს მათგან მთელი ჯგუფი. ილმენის ტბის სამხრეთით და ჩრდილოეთით ბოლშევიკების ტანკების შემოტევა უშედეგოდ გათავდა მათ სურდათ გერმანელების ფრონტს გაჭრევა ლოვატთან და ვოლხოვთან.

აეროპლანები შევლოდნენ ძლიერად მიწაზედ მებრძოლ ჯარებს დონეცსა და დონის შუა, სპობდნენ ბოლშევიკების გაქცეულ ჯარებს და ანგრევდა

ბოლშევიზმის ბრძოლა ერისა და მისი კულტურის წინააღმდეგ

(პირველი გვერდის გაგრძელება).

ს., სინდიკალიზმად. მან ძლიერ ბევრი დათმო თვისი ინდივიდუალზმითგან და თვით დაემსგავსა „კლასთა ბრძოლის“ მარქსიზმს.

მარქსიზმი მოედვა განსაკუთრებით კონტინენტის ევროპას, ჯერ მის დასავლეთ და შუა ნაწილს, ბოლოს აღმოსავლეთი ევროპის ქვეყნებს, მათ შორის მთელი რუსეთის იმპერიას და მის ერებს. ინგლისში მან პირველად ვერ გაიხარა, მიუხედავად იმისა, რომ მარქსმა ინგლისის ისტორიის მაგალითებით შექმნა თვისი თეორია კაპიტალიზმისა და კაპიტალიზმის შემდეგ გარდუვალად სოციალიზმის დამყარებისა. თვისი „კაპიტალი“ მარქსმა სწორედ ინგლისში დასწერა. მიზეზი იმისა, რომ ინგლისის მშრომელთა და ინტელიგენტთა შორის მარქსიზმმა პირველად ფესვი ვერ გაიდგა, ბევრი იყო: ინგლისელის განსაკუთრებული თვისება ეროვნული, მისი მიდრეკილება სარწმუნოებრივი, თუმცა უაღრესად მლიქვნელი, მაგრამ მანც წინააღმდეგი უღმერთოებისა, პოლიტიკური თავისუფლებანი ინგლისისა, თუმცა ბევრი მათგანი მოჩვენებითი და არა ნამდვილი, რომელიც ინგლისის უკვე ჰქონდა და რომელთა მოპოვება მარქსისტული გზით მას არ სჭირდებოდა, ინგლისელის პრაქტიკულ თვისებათა შესაფერისი მუშათა მოძრაობა და ორგანიზაციები „ტრეიდ-იუნიონთა“, არა რევოლუციონური თვისებისა; ინსტინქტი და შეგნებაც იმპერიის დაცვის საჭიროებისა და მისი არ დანგრევისა რევოლუციით, რომელიც ინგლისში ყველას აქვს: მუშას, კაპიტალისტს და სხვათა, და სხვ. — დღეს კი ინგლისში სულ სხვის რასმე ვხვდებით, სხვა მიზეზიდან გამომდინარე, მაგრამ ამხედ შემდეგ. —

მარქსიზმი ევროპისა და რუსეთის გზით საქართველოშიც შემოვიდა და რამდენიმე ათეული წლის განმავლობაში უდიდესი ნაწილი ქართველ მშრომელთა და ინტელიგენტთა მის მიმდევრად განხდა. და სწორედ ის ფაქტი, რომ კაპიტალისტურად მცირედ ან სულ მცირედ განვითარებულ ქვეყნებში, როგორც იყო რუსეთი და საქართველო, მარქსიზმმა ადამიანთა სული შეიპყრო, ეწინააღმდეგება მარქსის თეორიას და მარქსისტული იდეის ძალისა, თუ იდეა მოხერხებულად არის შექმნილი სულთა შესაპყრობად. ასეთი ხერხები კი მარქსიზმს, როგორც ნამდვილ ურიულ იდეათა სისტემას, არ აკლდა; არამედ იქ იყო მთელი მისი ძალა.

მარქსიზმის ბრძოლის მოძღვრებით ყოველი ბრძოლა პოლიტიკური ანავე დროს ეკონომიური ბრძოლაა, და ყოველი ეკონომიური ბრძოლა პოლიტიკური სფეროში უნდა გადავიდეს. და ამ პრინციპებზედ აშენდენ წარსული საუკუნის მეორე ნახევარში ძლიერი ორგანიზაციები მუშათა და ძლიერი პარტიები სოციალ - დემოკრატიისა, რომლის თვით სახელი „სოციალ - დემოკრატია“ გამოჰხატავდა შემოხსენებულ პრინციპებს, — ბრძოლას სოციალურ სფეროში პროლეტარიატის გაბატონებისათვის და დემოკრატიულ სახელმწიფოთა მიერ მინიჭებულ უფლებებით სარგებლობას, რომ ბოლოს თვით სახელმწიფო ჩაეგდო ხელში პროლეტარიატს.

ბრძოლა დემოკრატიისათვის იქ, სადაც ჯერ არ იყო დამყარებული დემოკრატიული რეჟიმი, რომ ბოლოს თვით ესარგებლა პროლეტარიატს დემოკრატიული რეჟიმით: ბრძოლა პოლიტიკური - რევოლუციონური და ლეგალური —, და ბრძოლა ეკონომიური — აგრეთვე რევოლუციონური ან ლეგალური, — აი რა დასწერა მარქსიზმმა თავის დროშაზედ, რომლითაც იგი

წინ მიუძღოდა პროლეტარიატს და მიჰყავდა იგი დიქტატურის მოსაპოვებლად.

და როგორც მარქსის თეორია არის მოჩვენებით ჰემარიტებათა გამოცხადება, მაგრამ ნამდვილად ცრუ, ხოლო მაცდური, ისე მოქმედება მარქსისტთა იყო და არის ვერაგული, ვერაგობით შემაცდენელი მრავალი ერის დიდ ნაწილთა და მავნებელი ერთათვის.

და აი მოჩვენებითი მხარე და შინაგანი თვისება მარქსიზმის ბრძოლისა:

თავის თავად დიდი საქმეა სოციალურ და პოლიტიკურ მიზანთა მქონე პარტიისა ერის მასსათა დარაზნვა, მათი გარდაქმნა შეგნებულ პოლიტიკურ ნაწილებად ერისა, ბრძოლის ნიჭის მქონედ თვისი ეკონომიური მდგომარეობის გაუმჯობესებისა და სხვა. მაგრამ ამ ბრძოლაში მთელი ერის ეკონომიურ ან პოლიტიკურ ინტერესთა დავიწყება, ვნება მათი კლასიური ინტერესით, გაფიცვები და საზოგადოდ რევოლუციონური ბრძოლა გაფანტისკობით მასსათა, რომელიც ხშირად მთელი ერის მეურნეობას დაშლას უქადის, ან განსაზღვრულ პირობებში და განსაზღვრულ დროს მთელი ერს და მის სახელმწიფოს საფრთხეში აგდებს, — უდიდესი დანაშაულია ერის წინაშე და თვით მშრომელთა წინაშე, რომელიც განუყრელნი ნაწილნი არიან ერისა. ხოლო ასეთი იყო ეკონომიური ბრძოლა მარქსიზმისა ყოველთვის. მოვიგონოთ მხოლოდ ერთი მაგალითი: 1918 წელს, როდესაც გერმანიის მხედრობა თავგანწირული იცავდა სამშობლოს მთელი მსოფლიოს წინააღმდეგ, სოციალ - დემოკრატიის მიერ ხელმძღვანელმა და წაქეზებულმა „პროლეტარიატმა“ სამხედრო ქარხნებში გაფიცვები მოაწყო და ბრძოლის ველზედ სისხლის მღვრელ გმირებს ზურგში მახვილი ჩასცა, გერმანიის ერს ომი წააგებია და იმ უდიდეს უბედურებაში ჩააგდო მთელი ერისა და თავისი თავიც, რომლის მსგავსი გერმანიის საუკუნეთა განმავლობაში არ განუცდია.

გეროპა მსოფლიო ომის შემდეგ

თანამედროვე მოვლენებისა და ომის მიზეზები რომ შევიგნოთ, საჭიროა გავითვალისწინოთ ის ვითარება, რომელიც ჩამოყალიბდა 1914 — 1918 წლის ომის შედეგად.

ცნობილია, რომ თვით მსოფლიო ომის გამომწვევი ერთი მთავარი მიზეზთაგანი იყო ის ეკონომიური მეტოქეობა და კიდილი, რომელიც გაიმართა მსოფლიო ბაზრებზედ ჰეგემონიის მპყრობ დიდ-ბრიტანეთსა და ამავე ბაზრებზედ ახლად გამოსულ გერმანიის შორის. გერმანია, რომელიც მოევლინა მსოფლიო ბაზრის პატრონისა და ბეჯითი შრომით შექმნილი კარგი ხარისხის საქონლით, ადვილად იხვეჭდა სახელს და ამრიგად საშიშროებაში აგდებდა ინგლისის ჰეგემონიას და ბატონობას ამ ასპარეზზედ.

ინგლისი მუდამ წინააღმდეგი იყო ევროპის კონტინენტალური პოლიტიკის, (რასაც შემდეგში უფრო დაწვრილებით შევეხებით) და იგი მუდამ ცდილობდა ხელი შეეშალა ევროპაში ისეთი სახელმწიფოს ჩამოყალიბებისათვის, რომელიც ამ პოლიტიკის გატარების სურვილს ან ძალას გამოიჩინდა. მსოფლიო ომის წინა დროის გერმანია შემდგარი იყო სწორედ ამ გაძლიერების გზაზედ და, თუმცა მას მაშინ მიზანდასრულებული მოქმედება ევროპის კონტინენტალური პოლიტიკის გა-

ერის მოწინავე პოლიტიკურ პარტიათა უდიდესი მიზანია პოლიტიკურ უფლებათა მოპოვება ყველგან, სადაც მას დიდნი ნაწილნი ერისა მოკლებულნი არიან, მაგრამ საბოლოო მიზანი რომელიმე ასეთი პარტიისა — პოლიტიკურ უფლებათა მოპოვებით თვით სახელმწიფო ჩაეგდოს ხელში და ერის ერთი ნაწილი გააბატონოს, შექმნას მისი დიქტატურა, — აგრეთვე უდიდესი დანაშაულია ერის წინაშე. დიქტატურა პარტიისა ან კლასისა ამასთანავე მტარავდა მცირე ჯგუფისა დიქტატურად იქცევა ხოლმე ყოველთვის და ყველგან, სადაც კი ასეთი დიქტატურა ერს დასწოლია მძიმე ტვირთად რევოლუციის შემდეგ. მარქსისტული რევოლუციის მიზანი სწორედ ასეთი დიქტატურა იყო, არის და ქმნება, სანამ მარქსისტები არსებობენ როგორც რევოლუციონური პარტია. საკმარისია ორი მაგალითი ამისა: რუსეთის რევოლუციამ 1917 წლისა ჯერ დღე-ნაკლები დემოკრატიული რეჟიმი შექმნა, ხოლო იგი ერთი სულის შებერვით გააქრო რევოლუციონურმა მარქსიზმმა და შექმნა ის „დიქტატურა“ „მშრომელთა“, „მუშათა და გლეხთა“, რომელმაც „მშრომ-

ლიც“, „მუშაც და გლეხიც“ მთელი რუსისი ერი და რუსეთის უზარმაზარი იმპერიის ყველა ერი გაანადგურა რეზიკურად და სულიერად. დღევანდელ დღემდე გრძელდება — დიქტატურა ვიცი თ ეს ჯოჯოხეთი, და ამ ჯოჯოხეთის დამკვიდრებას მარქსიზმი მთელი კულტურულ კაცობრიობას უქადის როგორც სამარადისო და „საუკეთესო“ წესს საზოგადოებრივი ცხოვრებისა. — როდესაც ისპანიაში პოლიტიკურ უფლებათა მოპოვებისათვის და სოციალური ცხოვრების გარდაქმნისათვის რევოლუცია მოხდა და ძველი რეჟიმი დაამხეს რევოლუციონერებმა, მარქსისტები დაეპატრონენ იქაც სახელმწიფოს და ისევე დაუწყეს განადგურება მთელი ერს და ისეთივე სიმეცით, როგორც რუსეთის იმპერიაში გაანადგურეს ერები იმავე მარქსისტებმა. საბედნიეროდ ისპანიის ერმა საკმარისი ძალა ჰპოვა თვის სიღრმეში, რომ მარქსისტული ჯოჯოხეთითგან თავი დაეხსნა, მაგრამ ამისთვის სამი წლის სამოქალაქო ომი დასჭირდა მას, და ამ ომისაგან დაღლილი ესპანია ჯერ კიდევ სრულიად ვერ გამომრთელვებულა. **მ. წ.** (გაგრძელება იქნება).

ცეკვა ძველ ტფილისში.

ნია და სხვა მრავალი ევროპის აზიისა და ავსტრალიის ფოვები, და ბოლოს ჩრდილო ამერიკის შერითებული შტატები. მიუხედავად იმისა, რომ ძალთა განწყობილც უარესად უთანაბრო იყო, გერმანიამ მაინც შეესძლო ოთხი წლის განმავლობაში მოზღვავებულ მტერს გამირულად გამკლავებოდა, კიდევ მეომის განმავლობაში გერმანია მოკავშირე სახელმწიფოებ მოებდენ მოწინააღმდეგე რიაზედ. მართალია, გერმანია ომში მილიტარულად ხებულა, ბრძოლის არც იგი არ გალახულა, მაგრამ ბლომეოხებით, რომლის გარღვევა გმლის ნიის სამხედრო ფლოტს არ ძალუ და რომელმაც მისი სამხედრო მეურნის პოტენციალი მეტად დასუსტა იგი იძულებულ იქმნა ომზედ ხელი ოლო.

შეერთებული შტატების პრეზიდენტ ვილსონის მიერ გამოქვეყნებული ცნობილ 14 პუნქტის თანახმად, რომელიც მომავალ ზავს საფუძვლად უნდა დასდებოდა, ყველა ერებს ამ დუნიაა, უნდა მინიჭებოდა თავისუფლება აველიტიკური, ეკონომიური და კულტურული, მიუხედავად იმისა, იყო ესა თ ის ერი ამ მსოფლიო ომის მონაწილე თუ არა. ბუნებრივად ეს დებულება დამარცხებულ ერებზედაც ვრცელდებოდა. (გაგრძელება მეოთხე გვერდზე).

ტუილს მოკლე ფეხები აქვს

ხალხისათვის ნამდვილ ცნობათა მიწოდება ყოველთვის სავალდებულოა და მნიშვნელოვანი. მაგრამ ომის დროს სწორ ცნობათა მიწოდება და მიმდინარე საქმეთა განმარტება და ახსნა კიდევ უფრო სავალდებულოა. რასაკვირველია გამარჯვებისათვის უფრო ადვილია მართლის თქმა, ვიდრე დამარცხებულისათვის, მაგრამ ტყუილებით ეს უკანასკნელიც მიზანს ვერ ახწევს, რომ ხალხის მორალს მუდამ მისცეს სათანადო სიმტკიცე. ხალხის მოტყუება შეიძლება ერთხელ, ათჯერ და ასჯერ. მაგრამ ბოლოს სიმართლე გამოცხადდება და ამას შეიძლება კატასტროფული შედეგი მოჰყვეს. შეიძლება ამდენი მოტყუების შემდეგ ხალხის მორალი დაეცეს, მან რწმენა დაჰკარგოს გამარჯვებისა და ამით შესუსტდეს მისი წინააღმდეგობის ძალა. — გერმანიის მთავარსარდლობა ყოველთვის სწორ ცნობას იძლეოდა, ხშირად მიხწევებს ამცირებდა კიდევ, ამასთანავე ცნობა მოდიოდა მომხდარი ფაქტების სავსებით გამოძიების შემდეგ. ამიტომ ამ ცნობათა ნდობა არა მარტო გერმანიას აქვს, არამედ უცხოეთსაც, თვით მტერს! მტერი ხშირად სარგებლობს გერმანიის ცნობებით მათი ინფორმაციისათვის! ინგლისურ - ამერიკულ - ბოლშევიკურ ცნობათა მიხედვით ყოველთვის გერმანიის მტრები იმარჯვებდნენ: გერმანიას უკვე მხედრობა აღარა ჰყავდა, გერმანიის ჯარები გამოდევნეს რუსეთიდან და აფრიკიდან, ჩრდილო და სტალინი მალე ბერლინში შევიდნენ ერთმანეთს და სხვა. ნამდ-

ქართველი გლეხის სიმღერა

წყვეთლიმც იყავ სტალინო, ღმერთმა შენ მოგსპოს ჩქარაო, გახდი ყოველის საჯიჯგნი, მიწაც არ დაგაყარაო.

რაც რომ კისერზე მეჯექი, ტერორით გამაწვალეო, ახლა ხომ მოგსპო ჰიტლერმა, მის გამდელს ვენაცვალეო.

კოლექტივით რომ დამახრჩე, ცოლ-შვილი დამიმშვიეო, შინსახკომელი ჯაშუში ძაღლივით მამისიეო.

გლეხს საკუთრება მომეცა, აგენტი აღარ მოვაო, ჩემს მიწას ველარ წამართმევს იუდა-ჯაშუშთ ხროვაო.

ხელ-ფეხი მაგრად შემეკარ, ტიტველი მამუშავეო, ასეთი სასჯელისათვის მე ვის რა დაუშავეო?

ცოლ-შვილს მშვენივრად შევემოსავ, რადგანაც მიყვარს შრომაო, ურიებს გავასინსილებთ, მუქთად რომ უყვართ ძრომაო.

მთელი დღე მამუშავებდი, კუჭი ვერ მიძღებოდაო, არცა რომ კარგად ვიყავი, არც ბოლო მეღებოდაო.

ჰიტლერის ახალ ხანაში მეცა შევიტან წვლილსაო, ფეხზე ბორკილებს დავადებთ ქურდს, მატყუარას, ფლიდსაო.

სიტყვით ცხოვრება შექმენი „კარგი და საამური“ა, მაშ მწარედ რალად კენსოდა მეცხვარის სალაშურია?

ვინც იმუშაოს, გაუშვი, მან სჭამოს თავის ლუკმაო, მის მიყვანილი პურ-ღვინო რატომ წაიღოს უქმმაო?

ღმერთმა დასწყევლა ის წუთი, კეკემ რომ გაგაჩინაო, ასეთი მხეცი, ურჯულო, ურჩი და ყოყლოჩინაო.

მართლა საამურს ჩვენ გავხდით ცხოვრებას მომავალსაო, ზიზი და კრულვა წითლებსა, ეშმაკებს წარმავალსაო.

ა. პ. (დარეჯანისძე).

ხ ე ვ ს უ რ ი .

და გადვიდენ უკვე ღონზედ აღმოსავლეთით და სამხრეთით. — როსტოვის დაკარგვით ბოლშევიკებმა დაჰკარგეს შემაერთებელი ხიდი კავკასიასთან და ღონეცის ბასენთან. როსტოვში ითვლება 520 000 მცხოვრები და მათე ქალაქია სიდიდით საბჭოთა კავშირში. იქ დიდი მრავალგვარი მრეწველობაა. ნავთსადგურს როსტოვისა მესამე ადგილი უჭირავს საბჭოთა კავშირის ნავთსადგურთა შორის როსტოვის დაკარგვის შემდეგ ბოლშევიკები მალე იგრძნობენ.

მთარი ლაპარაკობს:

(მეორე გვერდის გაგრძელება).

„სონდელი ექსპრესს“-ი ალბათ ძლიერ შეშინებულია და სწერს: „უმწარესი ჟამი ახლა დადგა, ყველაფერი დანრდილა რუსეთის კრიზისმა. ბრძოლა ღონის ბოლოში ყველაფერზედ უფრო შერის მომგვრელია, რაც კი გვიხილავს ამ ომის ისტორიაში“.

ინგლისური საკვირაო გაზეთი „პიპლ“-ი იუწყება ქაიროდან: „რომმელის გამარჯვების შემდეგ ჩრდილოეთ აფრიკაში ინგლისის სამხედრო უწყებამ დაატყვევა 2000 ეგვიპტელი. ამ ზომას მიმართეს სამხედრო უზრუნველ - ყოფის მიზნით. აგრეთვე სასტიკი ზომები იქნება მიღებული მათ წინააღმდეგ, ვინც რაიმე ხმებს გაავრცელებს ან ღერძის სახელმწიფოების მომხრეობის ეჭვს დაბადებს“. — ინგლისელებს არცა რცხვენიათ თავიანთი ტერრორისა იმ ქვეყანაში, სადაც ისინი ხელშეკრულებათა მიხედვით სტუმრები არიან. მაგრამ ეგვიპტის ხალხი მათ ასეთ საქციელს სარგებლით გადუხდის თავის დროზედ.

„ნიუს-კრონიკლ“-ი იუწყება სხვათა შორის: „ყოველი ცდა ტიმოშენკოსი, რომ შეეჩერებია გერმანელების შეტევა, უშედეგოდ დარჩა. სწოგადოდ შეიძლება თქმა, რომ საბჭოებს მხოლოდ სასწაული გადაარჩენს“.

გამომცემელი და პასუხისმგებელი რედაქტორი: გიორგი ფრონელი.

წერილები უნდა გამოიგზავნოს შემდეგი მისამართით: Giorgi Phroneli, Berlin W 35, Am Karlsbad 28.

სტამბა: Deutscher Verlag, Berlin

ევროპა მსოფლიო ომის შემდეგ

(მესამე გვერდის გაგრძელება).

ამ იმედით გერმანიამ დაჰყარა იარაღი, მაგრამ იერ მალე დარწმუნდა, რომ 14 პუნქტი და მისგან მომდინარე პირობები ერთი იმ მრავალ ხერხთაგან იყო, რომელიც მთავარ მიზნად იქონიდა გერმანიის ძლიერების დამხობისას. ნაცვლად ამ 14 პუნქტის დატოვებისა, გერმანიას დაედო ვერსალის ზავით ის ბორკილი, რომელმაც არა მარტო გერმანია გააუბედურა, არამედ მთელს ევროპაში წარმოშვა როგორც პოლიტიკური, ისე ეკონომიური კრიზისი. ვერსალის ზავის თანახმად გერმანიას ჩამოერთვა მთელი სამხედრო პოტენციალი, აუარებელი ორთქლმავალი ვაგონები, სამხედრო იარაღები, გაიყენა გერმანიითგან უამრავი ოთხხედიანი ცხოველი, დაეკისრა მას ვადადებული ფულადი გადასახადი, გერმანიის რკინის გზებზედ და მეურნეობაზედ დაწესდა მოკავშირეთა კონტროლი და სხვა. ამის გარდა გერმანიას დაეკისრა სავაჭრო ფლოტის აშენება და სხვა. ამის გარდა გერმანიის ეკონომიკის იქნა მისი სამხედრო ფლოტის მშენებლობაც ზღვაზედ. გერმანიის ტერიტორიის ხარჯზედ არა ბუნებრივად გაიზარდა ომის შემდეგ წარმოშობილი სახელმწიფოები, — პოლონეთი და ჩეხოსლოვაკია. გარდა იმისა, რომ საფრანგეთმა გერმანიას ელექტროტარებელი ხაზები დაეკისრა, რომელთაგანაც ჩამოართვა, მიეწოდა აგრეთვე გერმანიის ადგილები ბენიუსს, დანიას და ლიტვას. ვერსალის ზავითვე გერმანია იძულებული შეიქმნა პოლონეთისათვის კორიდორის სახის ზღვაზედ გასასვლელად ტერიტორია დაეთმო და ამ გვარად მისი ტერიტორიის მთლიანობა დაშლილიყო. გე-

რმანიას აეკრძალა აგრეთვე ახლად დაწესებულ საზღვრების გამაგრება და დაწესდა ევრედწოდებული დემილიტარიზაციის ზონა.

უდავოა, რომ ახლად შექმნილი ვითარება, რომელიც შეიცავდა ეკონომიურად და ეროვნულად ევროპის უძლიერეს სახელმწიფოს დამხობას, იყო მომასწავებელი ინგლისის სრული გამარჯვებისა ევროპის კონტინენტალური პოლიტიკის წინააღმდეგ და, მაშასადამე, ევროპის დასუსტების და უილაჯობის დამპყვიდრებელი. ზავის მოკარნახენი არ ღებულობდენ მხედველობაში იმ გარემოებას, რომ ასეთი ვითარების გამეფება ეწინააღმდეგებოდა არა მარტო გერმანიის, არამედ მთელ ევროპის ბუნებრივ განვითარების მოთხოვნილებებს. გამარჯვებული და თავისი მიზნების ერთგული ინგლისი ემსახურებოდა ატლანტიკის პოლიტიკის, როგორც მსოფლიო პოლიტიკის ცენტრის, იდეას, ხოლო ინგლისისაგან დაბრმავებული საფრანგეთი ასწორებდა წვრილ ანგარიშს ტერიტორიულ ხასიათისა, არ უწყევდა რა ანგარიშს იმ ვითარებას, რომელიც უნდა შექმნილიყო ევროპაში ასეთი სამარცხვინო ზავის შედეგად.

ვერსალის ზავის სადარაჯოდ და გასამაგრებლად ინგლის - საფრანგეთის მიერ ჩამოყალიბდა ევრედწოდებული ერთა ლიგა თითქოს ვილსონის 14 პუნქტის საფუძველზედ, მაგრამ სინამდვილეში იგი წარმოადგენდა იარაღს, რომელსაც გერმანია მუდამ შიშის ქვეშ უნდა ჰყოლოდა.

ტოგო.

(გაგრძელება იქნება)

ვილად კი ძლევა-მოსილი ჯარები გერმანიისა და მის მოკავშირეთა წინ მიდიან ყველგან — რუსეთში, აფრიკაში, იმარჯვებენ ხმელეთზედ და ზღვაზედ. და ეს სიმართლე გაიგო ბოლოს და ბოლოს მტრების ქვეყნებმა და ხალხმა იქ თავიანთ მმართველთ და წინამძღოლთ საყვედურით ავსებს ტყუილებით სათვის და მოითხოვს მათგან სრულ

სიმართლის ცნობას. ხოლო მთავრობანი სდუმან, ან და საზღაპრო რამეებს პირდებიან ხალხს. ხან და ხან კი გამოტყდებიან ხოლმე ოდნავ მაინც. მაგალითად ამერიკული გაზეთი „ლაიფ“-ი სწერს შემდეგს: „ამერიკელებს ამ ომში არაფერი გაუკეთებიათ, არა თუ არც ერთი ბრძოლა არ მოუგიათ. მაგრამ ამერიკული გაზეთების მიხედვით თითქოს ყველა ბრძოლაში უფროსებულ შტატებს მოუგია! პირდაპირ სირცხვილია, როდესაც ფიქრობს კაცი, რომ ეს გაზეთების ბრალი კი არ არის, არამედ რუხველტისა და მის ამხანაგთა, რომლებიც დამარცხების მიუხედავად ოპტიმიზმით არიან გაბრწყინებული.“ — ეს წერილი ალბათ ცენზურას გაეპარა ამერიკაში, ხოლო ლონდონში და მოსკოვში საქმე სხვანაირად არ არის. ჩვენ კი მტრის გამარჯვებანი ქალაქზედ არ გვანტერესებენ, არამედ გამარჯვებანი ბრძოლის ველზედ, რომლებითაც ბოლშევიზმის თვით ფესვი ამოიფხვრება.

გერმანიის წყალ-ქვეშა ნავები ამერიკის წყლებში.

ამას წინად გერმანიის ერთი წყალ-ქვეშა ნავი შეიჭრა სენტ-ლორენც-შტროში და ჩაძირა იქ სამი გემი 150 000 ბრ. რ. ტონისა კონვოებიტგან, რომლებსაც სამხედრო გემები იცავდენ. კიდევ ერთ გემს 4500 ბრ.რ. ტონისა მოახვედრეს ტორპედო და მძიმედ დაზიანეს.

როსტოვის აღება

როგორც გერმანიის მთავარ - სარდლობა იუწყება, გერმანიის ჯარებმა, სს - ისა და სლოვაკის რაზმებმა, რომელთაც ეხმარებოდა ძლიერად ავიაცია, გაარღვიეს როსტოვის ირგვლივ გამაგრებული ადგილები მთელ ფრონტზედ და დიდი ბრძოლის შემდეგ აიღეს შტურმით როსტოვი, მნიშვნელოვანი პუნქტი მიმოსვლისა და ნავთსადგური. გერმანელები მისდევნ მტერს